

PLUS PENTRU SISTEMUL BANCAR

Raportul credite/depozite se apropie de echilibru

Constrângerile de reglementare existente la nivel european privind creditarea, înclinația spre economisire, reticenta în contractarea de noi credite pe fondul lipsei încrederii în evoluția economiei în criză și restructurarea portofoliilor băncilor au determinat ca raportul credite/depozite din sistemul bancar să se apropie la numai un pas de nivelul de echilibru, coborând la 101%. Realitatea este că plaja de clienți bancabili s-a îngustat și bancherii au ajuns în ipostaza în care „aleargă” după clienții altor bănci, după clienții buni orientați spre business dacă ne referim la companii.

Florin Dănescu
Președinte Executiv Asociația
Română a Băncilor

Nivelul intermedierei financiare este plasat undeva la 35%, exprimat ca pondere a creditului neguvernamental în PIB, în scădere de la pragul de 40% înregistrat în 2011. Segmentul creditelor în valută a fost cel mai afectat de scădere pe parcursul anului 2013, ca urmare a limitării capacității de împrumut gândită la nivel european prin luarea în calcul a unor factori de risc suplimentari. În același timp, rata de economisire este în creștere fiind plasată la nivelul anului 2013 la 25% ca pondere în PIB, de la 21,6% în 2012, potrivit datelor BNR.

Creșterea ponderii ratei de economisire în PIB reflectă o încredere constantă în ceea ce privește plasamentele. De altfel, la nivel mondial încrederea consumatorilor în sectorul bancar este în creștere. Avansul economisirii interne a compensat reducerea finanțării de la băncile mamă de la 20,3 miliarde euro în sold la 2011 la

13,4 miliarde euro în sold în luna ianuarie 2014. Dacă privim în structură finanțările de la băncile mamă, cea mai mare scădere pe componente este înregistrată de depozitele atrase de la băncile mamă. Nivelul depozitelor atrase aproape s-a înjumătățit față de anul 2011 pe măsură ce ajungeau la scadență, adică 6,3 miliarde euro în ianuarie 2014 față de 11,5 miliarde euro în 2011. Asistăm la un proces ordonat de dezintermediere financiară. Plasamentele trebuie să fie rentabile, altfel finanțarea pleacă acolo unde găsește o fructificare mai bună.

Instituțiile de credit sunt interesate să susțină economia cu credite. În același timp, băncile au responsabilitatea milioanelor de deponenți. O economie capitalistă nu se poate dezvolta fără un sistem bancar stabil și solid care să-și exercite rolul de finanțator al economiei. Sectorul bancar

îndeplinește în totalitate rolul dacă economia nu este sănătoasă și dacă actorii economiei reale exercită presiune pe bilanțurile instituțiilor de credit.

Sistemul bancar a marcat trei ani consecutivi de pierderi în perioada 2010-2012, în anul 2013 fiind înregistrat un profit, am putea spune modic. Vorbim de un rezultat net de 110 milioane de euro în condițiile în care băncile au intermediat prin credite echivalentul unei treimi din PIB. Instituțiile de credit au absorbit pierderile economiei reale, ale celor care au încercat fără succes să se dezvolte prin creditare.

Insolvența companiilor este contabilizată în bilanțurile băncilor cu o pondere de 10% din creditul neguvernamental. Efectele generate de aplicarea legii insolvenței au determinat comunitatea bancară să solicite organizarea unei baze de date care să conțină date privind companiile

Insolvența, reducerea activității companiilor, restrângerea consumului, impactul concedierilor și al reducerii salariilor asupra capacității de rambursare a creditelor și episoadele de depreciere rapidă a leului în raport cu valutele străine au condus la creșterea ratei creditelor neperformante.

din România finanțează preponderent economia românească, asigurând aproximativ 92% din totalul finanțării acordate de sistemul financiar. La fel, un sistem bancar nu poate performa și

și în măsura în care este dovedită implicarea cu administratorii care au abuzat de prevederile legale în vigoare pe zona insolvenței. Insolvența, reducerea activității companiilor, restrân-

gerea consumului, impactul concedierilor și al reducerii salariilor asupra capacității de rambursare a creditelor și episoadele de depreciere rapidă a leului în raport cu valutele străine au condus la creșterea ratei creditelor neperformante.

Rata creditelor neperformante s-a plasat la 21,9% la finele lunii decembrie 2013. De altfel, ponderea mare a creditelor neperformante, comparativ cu alte state, este determinată, pe de o parte, de faptul că băncile din România nu au procedat la scoaterea acestora în afara bilanțului și că neperformantele se adresează unei baze de credite în scădere. Acoperirea creditelor neperformante cu provizioane IFRS și filtre prudențiale se menține confortabil, iar rata de solvabilitate s-a menținut la un nivel adecvat, de 15,02% în decembrie 2013.

Tensiunea generată de neperformanța unor portofolii a început să scadă ușor la unele bănci.

Ne așteptăm ca rata creditelor neperformante să scadă cu câteva puncte procentuale după ce băncile vor proceda la eliminarea din bilanț a creditelor neperformante (write off) pentru care nu există așteptări rezonabile de recuperare dar care sunt integral provizionate, în baza politicilor contabile ale băncilor agreeate cu auditorii externi. Potrivit datelor BNR, creditele neperformante acoperite integral de provizioane se cifrează la circa 6 miliarde lei, iar rata creditelor neperformante ajustată astfel ar fi de 17,41%. Băncile își păstrează drepturile de recuperare a creanțelor și după scoaterea creditelor respective din bilanț.

Este de așteptat ca procesul de creditare să se reia cu lecțiile învățate în cinci ani de criză. Rămâne de văzut dacă se va pune mai mult accentul pe creditarea companiilor de vreme ce o treime din populație este considerată supraîndatorată. Bancherii vor balansa și riscul pe care îl generează creditarea. Pe zona creditării persoanelor fizice, problema este că se ajunge ca o prevedere din contract care era conformă cu legislația/reglementările de acum cinci ani, spre exemplu, să fie declarată azi abuzivă. Este o lecție învățată în criză care va influența alocările viitoare de finanțare.

Asociația Română a Băncilor continuă să depună eforturi susținute pentru eliminarea barierei inclusiv de ordin legislativ în desfășurarea activității bancare, astfel încât sectorul bancar să fie și mai în măsură să sprijine clienții săi și să contribuie la crearea de locuri de muncă.

BĂNCILE ȘI FONDURILE EUROPENE

2014 ar trebui să fie anul simplificării

În ceea ce privește fondurile europene nerambursabile, pentru a nu repeta experiența actuală, anul 2014 va trebui să fie anul simplificării, creșterii vitezei, relansării, corectei înțelegeri a gândirii europene și recalibrării acesteia de către toți cei care cred cu tărie că putem avea creștere economică condiționat de investiții publice și de atragerea de fonduri europene.

Ramona Ivan
Președinte Comisia
pentru Fonduri Europene ARB

Dacă în perioada de preaderare exista un număr redus de bănci cu experiență în derularea programelor de pre-aderare (Phare, ISPA, SAPARD) și experiență bancară limitată de gestionare de fond de finanțare nerambursabilă (programul RICOP), în actuala perioadă tot mai multe bănci au portofolii importante de proiecte cu componentă nerambursabilă de la Uniunea Europeană. Faptul că s-au creat structuri dedicate fondurilor europene în principalele bănci comerciale, că există produse specifice (mai mult sau mai puțin similar în sistem) pentru toate etapele de dezvoltare ale unui proiect cu fonduri UE și, nu în ultimul rând, că în 2013 s-a creat la nivelul Asociației Române a Băncilor o Comisie de fonduri europene la care activează toate băncile dornice să susțină o mai bună absorbție europeană arată o

dorință a sistemului bancar de a se implica din ce în ce mai mult în businessul sustenabil dezvoltat de întreprinzători publici și privați cu fonduri europene.

Cât de mult au susținut băncile proiectele de investiții cu fonduri europene?

Există voci din sistemul bancar care au arătat că au susținut prin co-finanțare și consiliere peste 16.000 de proiecte cu finanțare europeană. Altele care au celebrat acordarea de co-finanțări pentru proiectele realizate cu fonduri europene nerambursabile de peste un miliard de euro. Anumite bănci au arătat susținerea pentru proiectele din zona agriculturii și dezvoltării rurale. Există multe proiecte de extindere a capacității de producție de către sectorul privat, cu sprijin financiar care promovează un interes public. Sunt bănci care au susținut în special prin co-finanțare construcția de fabrici, proiecte de investiții noi sau reamenajarea facilităților de producție vechi, achiziționarea de noi tehnologii, de linii noi de producție sau alte bunuri tangibile. Un număr mai limitat de bănci s-a implicat și în susținerea proiectelor cu fonduri nerambursabile UE care vizau acoperirea costurilor cu dezvoltarea resurselor umane, cursuri de instruire, investiții în cercetare și dezvoltare. Există, cu susținere bancară și europeană,

proiecte complexe de sprijinire a sectorului energetic și reducerea emisiilor, precum și de tratare a deșeurilor și reducerea poluării. Discret, în ultimii ani au existat și comunicate de presă care arătau rezultate promițătoare în derularea de anumite scheme de grant de bănci românești sau primirea de asistență tehnică în cadrul unor proiecte europene.

În momentul de față, sistemul bancar caută să-și recalibreze din mers abordarea privind fondurile europene și să fie cât mai aproape de realitatea care va decurge din noua perioadă de programare, prin contribuția și înțelegerea documentelor de programare în curs de elaborare sau aprobare. Gândim și regândim businessul viitor ca urmare a susținerii anumitor domenii/ sectoare de activitate, analizăm Acordul de parteneriat 2014-2020 și ne preocupă și înțelegerea altor documentelor strategice (ex: Strategia Națională de Competitivitate și Strategia Națională pentru Export). În aceste documente vor fi prevăzute domeniile care vor fi susținute din exercițiul financiar 2014-2020 pentru creșterea competitivității IMM-urilor, precum și pentru asigurarea complementarității intervențiilor și politicilor publice din domeniul ocupării forței de muncă și educației, care vor fi orientate tot spre aceste sectoare. Totodată, ne așteptăm ca de data aceasta să existe o coordonare a intervențiilor fondurilor EU cu programele naționale și investițiile finanțate

din bugetele publice naționale. Credem în importanța instrumentelor financiare și considerăm că se pot folosi experiența națională de până acum și instrumentele europene încă neutilizate.

Ce crede sistemul bancar actual că se poate face pentru o mai bună absorbție a fondurilor europene?

Credem în măsurile recente luate de autorități privind o anumită simplificare a procedurilor și documentației aferente proiectelor cu

de Management/Organismele Intermediare, prin atribuirea acestora prin licitație unor consorții (private) formate din firme de consultanță specializate și bănci comerciale, ar putea rezolva problemele de capacitate a sistemului și ar contribui la nerepetarea anumitor experiențe din perioada 2007-2014. Credem că astfel de externalizări ar putea însemna scurtarea timpilor de implementare a unui proiect (de la depunere, selecție, până la finanțarea și finalizarea proiectului) și implicit o mai rapidă absorbție a fondurilor europene.

Evident, criteriile de delegare a responsabilităților (natura proiectelor, numărul potențial al beneficiarilor, natura cheltuielilor din cadrul proiectelor, capacitatea instituțională a organismului intermediar, experiența anterioară în derularea de operațiuni similare, capacitatea personal, infrastructură/sisteme, gradul de inter-corelare a operațiunilor finanțate cu alte domenii economice etc.) vor putea să genereze un interes mai mare sau mai redus din partea posibilelor consorții private (bănci-consultanți).

Totodată, pe baza unor experiențe naționale și europene, susținem introducerea de scheme de grant de tip „revolving”, cu componentă rambursabilă, pentru anumite programe de finanțare, externalizarea gestionării și implementării acestor programe prin licitații către bănci comerciale. Și în acest caz, efectul de multiplicare a fondurilor europene alocate inițial pentru o anumită măsură (datorită componentei rambursabile a finanțării europene) ar fi un element important, oferind posibilitatea

În momentul de față, sistemul bancar caută să-și recalibreze din mers abordarea privind fondurile europene și să fie cât mai aproape de realitatea care va decurge din noua perioadă de programare, prin contribuția și înțelegerea documentelor de programare în curs de elaborare sau aprobare.

finanțare europeană. Și ne place când ritmul este mai puțin lent. Ne dorim pentru țara noastră să începem să cheltuim bani din perioada de programare 2014-2020 încă de anul acesta și să nu repetăm istoricul 2007-2008.

Considerăm că externalizarea unor activități derulate în prezent de către Autoritățile

unui număr mai mare de companii private de a beneficia de fonduri/finanțări europene.

Aș încheia prin a remarca faptul că la nivelul Comisiei de fonduri europene a ARB există exprimat un interes real al sistemului bancar de a se implica din ce în ce mai mult în creșterea absorbției fondurilor europene.